

Anexa 1. Propunere pentru acordarea unui titlu onorific al Universității de Vest din Timișoara

Important: Confidențialitatea este foarte importantă în procesul de nominalizare. Vă rugăm să nu informați persoana nominalizată că o propuneți pentru acordarea unui titlu onorific.

Nume	BAL
Prenume	MIEKE
Titlu complet	Profesor dr.
Data nașterii	
Țara de origine	
Poziția curentă sau trecută : (specificați dacă este pensionar, prof. emerit etc.)	Profesor Emerit
Adresa de corespondență: E-mail: Telefon:	https://www.miekebal.org/
Titlul onorific pentru care este propus	Doctor Honoris Causa Litterarum Humaniorum
Alte titluri onorifice deținute	

Scurtă motivație

(Max. 2 pagini. Se evidențiază care sunt motivele principale care recomandă acordarea titlului onorific. Se prezintă pe scurt evoluția profesională a candidatului; principalele realizări academice și rezultate științifice; legătura cu UVT și modul în care acesta a contribuit la dezvoltarea UVT și la realizarea misiunii acesteia.)

Mieke BAL este unul dintre fondatorii domeniului naratologiei, o teoreticiană a culturii, critic, artist video și curator. Este autoarea a 46 de volume (<https://www.miekebal.org/books>) și editor sau co-editor a peste 15 volume, autor al câtorva sute de articole publicate în cele mai prestigioase reviste din lume în domeniul Științelor Umaniste, conducător de doctorat. Sub supervizarea sa au finalizat 81 de doctoranzi, astăzi cercetători de prestigiu la numeroase universități de top din lume. Mieke Bal este membru în colectivul editorial a numeroase reviste academice precum Parallax, Journal of Visual Culture și Signs: Journal of Women in Culture and Society.

Mieke Bal a adus o perspectivă interdisciplinară asupra culturii, literaturii și artelor care se bazează pe studii de gen, culturi migratorii, critica capitalismului și artă cu substrat politic. În 1993 Mieke Bal a fost unul dintre fondatorii Școlii de Analiză Culturală de la Amsterdam: ASCA (Amsterdam School of Cultural Analysis). În 2005 Academia Regală de Arte și

Științe [Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences] a premiat-o pe Bal, oferindu-i totodată un grant prestigious, Academy Professorship, pentru realizări excepționale de-a lungul carierei. Abordarea studiului textelor literare de către Bal a fost apreciată de Academie ca fiind unul profund inovativ, robust și extraordinar de creativ [“highly innovative, robust, and displaying extraordinary creativity”]. În anul 2006, University of Chicago Press a publicat A Mieke Bal Reader, iar în 2008 John Wiley & Sons a publicat volumul About Mieke Bal, o colecție de eseuri care celebrează munca sa. În 2022-2023 ea a fost aleasă Chair la Collège de France, cea mai importantă instituție de cercetare din Franța, pentru ‘The Invention of Europe through Languages and Cultures’ [Inventarea Europei pentru Limbii și Culturi]. Mieke Bal nu este doar om de litere. Din 2002 a început să regizeze filme, implicându-se într-un mod mai activ de a face analiză culturală. De atunci, Mieke Bal profesorul universitar, Mieke Bal, analistul cultural, Mieke Bal, regizorul și Mieke Bal curatorul de expoziții sunt cele patru fațete ale unui cercetător de excelență pe care UVT ar fi onorată să îl adauge în comunitatea de Doctor Honoris Causa.

În cartea sa din 2022 Image-Thinking (Edinburgh University Press) Mieke Bal și-a susținut ideile de a integra munca academică și gândirea artistică. A realizat o serie de documentare experimentale, majoritatea pe tema migrației și „ficțiuni teoretice” [“theoretical fictions”], filme și instalații în care ficțiunea culturală ajută la formularea unor idei dificile. Recenta sa instalație-video DON QUIJOTE: SAD COUNTENANCES (2019) și scurtul film-eseu IT’S ABOUT TIME! REFLECTIONS ON URGENCY (2020) sunt exemple în acest sens. Cel mai recent film al său regizat împreună cu Lena Verhoeff, REFUGEEEDOM: LONELY BUT NOT ALONE, a fost proiectat în premieră în mai 2023 în programul SPEME despre memoria traumatică. Mai multe despre profilul de cercetător, regizor și curator al lui Mieke Bal se pot găsi la acest site: www.miekebal.org

Vizibilitatea internațională a cercetătoarei Mieke Bal este incontestabilă și includerea ei în comunitatea de DHC ai UVT ar adăuga un plus de prestigiu universității noastre. Mieke Bal colaborează cu Cerc. Șt. 1 Arleen Ionescu de la Facultatea de Litere, Istorie, Filosofie, Istorie și Teologie de mai mult de 5 ani. A scris un capitol de carte în volumul co-editat de A. Ionescu cu Maria Margaroni, Arts of Healing: Cultural Narratives of Trauma (2020, re-editat în 2022, Rowman and Littlefield International) și un articol într-un volum co-editat de A. Ionescu cu Laurent Milesi și Edward Waysband, “Speculations of the Unconscious: Encounters between Philosophy, Psychoanalysis, Literature and the Arts” al revistei Word and Text (2023). Colega noastră poate iniția o discuție cu dna professor Mieke Bal pentru o prelegere și proiecție de film la UVT. Având în vedere faptul că ar putea refuza să efectueze o călătorie în România la vârsta dumneaei, o posibilitate pentru a-i oferi confortul și siguranța călătoriei spre România ar fi să o invităm împreună cu soțul dumneaei, Ernst van Alphen, un reputat specialist în trauma studies, Professor Emerit al Universității din Leiden, un specialist de reputație internațională în domeniile studii literare, studii despre traumă [trauma studies] și studii despre Holocaust [Holocaust studies] (<https://www.universiteitleiden.nl/en/staffmembers/ernst-van-alphen#tab-1>), care poate de asemenea fi invitat pentru a susține o prelegere separată la UVT și pentru a participa la conferirea titlului de DHC lui Mieke Bal ca unul dintre invitații săi.

Referenți care au acceptat să scrie scrisori de recomandare

1. CS I dr habil. Arleen Ionescu
2. Prof. dr. habil. Dumitru Tucan
3. Prof. dr. habil. Dana Percec

Persoana care face propunerea

Titlu, nume și prenume prof. dr. Dana Percec, Decanul Facultății de Litere, Istorie,
Filosofie și Teologie
Semnătura
Facultatea de Litere, Istorie, Filosofie și Teologie
Adresă de e-mail dana.percec@e-uvt.ro

AVIZE

AVIZAT În Ședința Consiliului Facultății de Litere, Istorie, Filosofie și Teologie (HCF nr. 38) din data de 19.02.2025 (doar pentru DHC și PE)	DECAN, Prof. dr. habil. Dana PERCEC
APROBAT/RESPINS În Ședința Senatului din data.....	Președinte Senat, Prof. Dr. Anton TRĂILESCU

Anexa 2. Propunere comisie laudatio pentru acordarea titlului Doctor Honoris Causa

Doamnei

Prof. dr. MIEKE BAL

Președinte (de regulă Rectorul sau decanul facultății care susține propunerea):

Membri (5-7 membri cu titlul didactic de profesor):

Rectorul UVT, Prof. dr. univ. Marilen Gabriel PIRTEA

Președintele Senatului UVT, Prof. univ. dr. Anton TRĂILESCU

Decanul Facultății de Litere, Istorie, Filosofie și Teologie, Prof. univ. dr. Hab. Dana PERCEC

Membri din UVT:

Prof. univ. dr. Mircea MIHĂIEȘ, UVT

Cerc. Șt. 1 dr. Hab. Arleen IONESCU, UVT

Membri externi:

Prof. univ. dr. Adina CIUGUREANU, Universitatea Ovidius din Constanța

Prof. univ. dr. Hab. Claudiu TURCUȘ, Decanul Facultății de Teatru și Film, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj

AVIZE

AVIZAT În Ședința Consiliului Facultății de Litere, Istorie, Filosofie și Teologie (HCF nr. 38) din data de 19.02.2025	DECAN, Prof. dr. habil. Dana PERCEC
APROBAT/RESPINS În Ședința Senatului din data.....	Președinte Senat, Prof. dr. Anton TRĂILESCU

Universitatea de Vest
din Timișoara

DECANAT

Hotărârea nr. 38

a Consiliului Facultății de Litere, Istorie, Filosofie și Teologie
din 19.02.2025

-Extras-

Omis cele de omis:

Consiliul Facultății de Litere, Istorie, Filosofie și Teologie, în urma votului electronic din 19.02.2025, în conformitate cu prevederile art. 49, alin. 2 din Carta UVT și cu prevederile art.141 din Legea Învățământului Superior nr. 199/2023

HOTĂRĂȘTE:

Aprobarea în unanimitate a propunerii de acordare a titlului de Doctor Honoris Causa Litterarum Humaniorum – Dhc.L.H doamnei profesor universitar emerit Mieke Bal, Royal Netherlands Academy of Arts and Science, Universitatea din Amsterdam Universitatea din Rochester (v. Anexa Propunere DHC Mieke Bal).

Prof. univ. dr. habil. Dana-Andreea PERCEC

**Recomandare pentru acordarea titlului de Doctor Honoris Causa doamnei profesor
Mieke Bal, Universitatea din Amsterdam**

A vorbi despre contribuția lui Mieke Bal este un dificil exercițiu posibil de sinteză, deoarece Mieke Bal combină atât de multe arii de cercetare din Științele umaniste (studii literare, studii culturale, filosofie, istorie, antropologie, istoria artei), dar și din Științele sociale (în lucrările sale despre migrație, despre „ficțiunea culturală” și impactul său asupra societății, asupra instituțiilor culturale, etc.), încât orice încercare de a o caracteriza în câteva paragrafe poate eșua. Mieke Bal este profesor și cercetător la una dintre cele mai importante instituții europene, Universitatea din Amsterdam, și, prin cercetarea sa, cultivă relațiile dintre diverse domenii de studiu. Și-a început cariera ca cercetător al literaturii franceze, a continuat-o ca cercetător specializat în literatură comparată. De la literatură a navigat cu ușurință către alte domenii, abordând artele vizuale, expozițiile și studiile despre film în opera sa. De la a le cerceta teoretic a devenit un practician și a început să producă ea însăși sau în colaborare cu artiști celebri artă, mai ales instalații video și filme.

Din interacțiunea cu Mieke Bal am învățat enorm despre modul în care se face cercetarea în științele umaniste astăzi, având în vedere că o abordare interdisciplinară mărește orizonturile cercetătorului, care astfel are o viziune mai cuprinzătoare asupra fenomenelor culturale. Pentru Mieke Bal, „analiza culturală” (cultural analysis), unul dintre conceptele pe care le-a creat, reprezintă „o nouă abordare a artefactelor, a evenimentelor culturale care nu se leagă de o anumită disciplină;” analiza culturală respectă disciplinele, dar le plasează mereu „în conversație” (<https://www.miekebal.org/about>). Analiza culturală stă la baza perspectivei ei interdisciplinare care a reprezentat și piatra de temelie a Școlii de Analiză Culturală de la Amsterdam (Amsterdam School of Cultural Analysis) pe care a creat-o în cadrul Universității din Amsterdam. Această școală de cercetări avansate în prezent condusă de Profesor Esther Peeren respectă principiile pe care Mieke Bal le-a creionat: „interdisciplinaritate responsabilă” (doar prin dialogul interdisciplinar și conversația cu alte discipline putem produce noi idei, cunoaștere și rezolva probleme complexe); „inovare teoretică și metodologică” (Mieke Bal vede teoriile și metodele nu ca modele fixe, ci ca instrumente de lucru dinamice care deschid noi perspective critice atunci când investighează expresii culturale); relevanță socială (cultura trebuie văzută în relație cu întrebările societăților în care trăim și ale căror probleme trebuie să le diagnosticăm, disecăm și analizăm); analize detaliate ale expresiilor culturale și contextelor în care acestea se transformă și perspectiva contemporană (Mieke Bal consideră că trecutul este important, dar doar atunci când îl analizăm din perspectiva noastră din prezent și atunci când ne angajăm în conversație cu acesta). Astfel, toți cercetătorii ASCA sunt concentrați asupra modului în care anumite expresii culturale, teorii sau metode mai sunt încă relevante astăzi. (<https://asca.uva.nl/about-asca/about-asca.html>). Opera lui Mieke Bal răspunde acestor întrebări și revine la vechi concepte pe care le plasează în contemporaneitate, urmărind modul în care acestea s-au transformat. Un astfel de text a publicat Mieke Bal recent într-o analiză a modului în care literatura se întâlnește cu filosofia și psihanaliza, pornind de la un vechi concept al său, acela de psihopoetică (*psychopoetics*), care preocupă cercetătorii din studiile literare și teoria criticii în anii 80. Prin *psychopoetică*, Mieke Bal înțelegea în anii 80 utilizarea (ca transgresare) și reflectarea (ca material al acestei transgresări) de la inconștientul freudian sau „mai puțin” conștientul către marginea conștientului, într-un punct comun care combină creativitatea, imaginația și procesele cognitive într-un mod pe care nu ni l-am fi imaginat. Conceptul de *psychopoetică* de acum 40 de ani care teoretiza inconștientul freudian în două

numere tematice ale unor reviste extrem de celebre, *Poetics* și *Style*, care în continuare au rămas la fel de celebre, în zilele noastre când calificările scientometrice sunt atât de importante, figurând în celebra zonă roșie a cvartilei 1 (Q1) în baza de date Web of Science, rămâne valabil și astăzi, iar Mieke Bal își analiza retrospectiv acele idei prin care încerca apropierea poeziei de peșterile ascunse ale psihicului uman. După 40 de ani, pentru Mieke Bal conceptul cel mai important care poate ghida un cercetător al științelor umaniste este acela de *encounter* (întâlnire) dintre disciplina literaturii și disciplina psihanalizei și alte discipline. Atunci când disciplinele se întâlnesc ele produc cunoaștere nouă și cercetătorul poate inova.

Mieke Bal este astăzi probabil cel mai important analist cultural în viață care a deschis o școală și a format o generație de cercetători. 81 de doctori au plecat în numeroase colțuri ale lumii după ce și-au finalizat doctoratul sub conducerea ei și duc mai departe astăzi moștenirea ei. Cărțile ei sunt probabil printre cele mai citite și cele mai citate: voi da un singur exemplu, *Narratology: Introduction to the Theory of Narrative* care este citată de 9344 de ori conform lui google scholar, care, precum știm, nu contabilizează toate citările unei lucrări, mai ales pe cele din volume ale căror bibliografii nu sunt indexate de faimosul motor de căutare.

Astăzi, Mieke Bal este o voce puternică care practică prin filmele pe care le regizează activismul cultural, discutând diverse conflicte sociale, teoria migrațiilor. Mieke Bal lucrează cu faimoși artiști (pictori, regizori) pentru cauze sociale. Este o onoare pentru comunitatea Universității de Vest din Timișoara să se afle printre multele universități din lume care i-au acordat titlul de Doctor Honoris Causa și prin această recomandare susțin cu toată convingerea că acest demers va fi benefic comunității noastre academice.

01.11.2024

Cercetător Științific I, Dr. Hab. Arleen Ionescu
Facultatea de Litere, Istorie, Filosofie și Teologie
Universitatea de Vest din Timișoara

**Recomandare pentru acordarea titlului de Doctor Honoris Causa doamnei profesor
Mieke Bal, Universitatea din Amsterdam**

Mieke Bal este un cercetător care a adus contribuții semnificative la analiza textului literar prin introducerea unor concepte din domeniul naratologiei, domeniu al cărei întemeietor este alături de Gérard Genette, Claude Bremond, Roland Barthes, etc., prin analiza textului literar într-un context cultural (noțiunile de narațiune, focalizare i se datorează). Lucrând cu noțiuni venite îndeosebi din domeniile naratologiei și semioticii, doamna profesor Mieke Bal a introdus totodată în analiza operei lui Marcel Proust conceptul de „familiaritate” și opusul său „înstrăinare” [estrangement]. Probabil cel mai important concept cu care operăm astăzi în studiile literare, acela de „intertextualitate”, a fost teoretizat în repetate rânduri de Mieke Bal. Metodologia interdisciplinară a lui Mieke Bal cuprinde analiza metaforelor ca narațiuni, conceptul de metaforă și metafora-concept, teoria ca practică, printre multe alte instrumente de lucru cu care operăm astăzi în analiza textului literar/ cultural. Mieke Bal a adus importante contribuții în teoria feministă, ocupându-se de reprezentarea femeii în literatură, în studiile vizuale și film, de de-alegorizarea metaforelor feminismului în narațiuni și a introdus o modalitate inovatoare de a „citi arta” (reading art). Mieke Bal este cunoscută și pentru contribuțiile sale în domeniul teoretizării postmodernismului, unde viziunea sa asupra analizei culturale ca teologie postmodernă a influențat o întreagă pleiadă de cercetători ai postmodernismului din lume.

În ultimii 20-25 de ani, Mieke Bal a legat studiile literare de studiile artelor vizuale, aducând idei inovatoare de analiză intertextuală a artefactelor culturale din diverse perioade și culturi. Pornind de la ce Mieke Bal înțelege prin „ficțiuni teoretice” [“theoretical fictions”], cercetătoarea a devenit și practician, creator de artă care aduce în contemporaneitate mituri, de exemplu pe cele din celebra operă a lui Miguel de Cervantes, *Don Quixote de La Mancha* (publicată în 1605), pe care Mieke Bal le reanalizează prin ochii cititorilor/ creatorilor de artă de astăzi (a se vedea de exemplu, instalația video *Don Quijote: Sad Countenances*, 2019). Interesată de domeniile recente precum memory studies și trauma studies, Mieke Bal a regizat și filme-eseu (de exemplu *It's About Time! Reflections on Urgency*, 2020) sau filmul realizat împreună cu Lena Verhoeff, *Refugeedom: Lonely but not Alone* (2023).

Profilul de cercetător multi și interdisciplinar, analist cultural, regizor și curator al lui Mieke Bal mă îndreptățește să o propun cu căldură pentru acordarea titlului de Doctor Honoris Causa de către Facultatea de Litere, Istorie, Filosofie, Istorie și Teologie din cadrul Universității de Vest din Timișoara, fiind convinsă că toate contribuțiile substanțiale și de durată la dezvoltarea domeniilor în care activează o îndreptățesc pe deplin să devină un membru al comunității noastre științifice, iar nouă ne aduce o vizibilitate internațională de excepție prin alăturarea noastră la multe universități din lume care i-au acordat acest prestigios titlu până în prezent.

01.11.2024

Prof. univ. dr. Hab. Dana Percec

Decanul Facultății de Litere, Istorie, Filosofie și Teologie

Universitatea de Vest din Timișoara

**Recomandare pentru acordarea titlului de Doctor Honoris Causa doamnei profesor
Mieke Bal, Universitatea din Amsterdam**

Înainte de a deveni o figură de referință în naratologia culturală extinsă a contemporaneității, Mieke Bal s-a afirmat în studiile literare ca un pionier al naratologiei, aducând contribuții fundamentale la consolidarea acestei discipline și, ulterior, la extinderea aplicațiilor sale interdisciplinare. Deși termenul de „naratologie” a fost introdus inițial de Tzvetan Todorov în 1969, Mieke Bal a fost printre primii cercetători care l-a folosit ca emblemă a cercetărilor lor, având un rol important nu numai în popularizarea și modelarea teoretică a conceptelor narrative, cât și în aplicarea lor atât în literatură, cât și în artele vizuale și studiile de film. Mieke Bal se află, în acest domeniu al naratologiei, într-o companie selectă alături de teoreticieni de referință precum Tzvetan Todorov, Gérard Genette și Gerald Prince, care au definit și rafinat terminologia narativă și practicile analizei structurilor narrative. Așadar, dacă noțiunea de narativ/narativitate era deja explorată anterior, contribuțiile lui Mieke Bal au adus o perspectivă inovatoare, consolidând astfel naratologia ca domeniu central al studiilor literare și culturale începând din anii '70. Volumul ei *Narratologie. Essais sur la signification narrative dans quatre romans modernes* (Paris: Klincksieck, 1977) a fost primul care a făcut celebru acest termen. Mai cunoscutul său volum publicat în limba engleză – *Narratology: Introduction to the Theory of Narrative* (Toronto: University of Toronto Press, 1985) – a definit și aplicat cu minuțiozitate teoria narațiunii, prin care a intrat în dialog cu alți cercetători celebri. Practic astăzi datorăm unui cerc restrâns de cercetători întregul aparat conceptual necesar pentru a investiga discursivitatea narativă. Trei mari grupuri au lucrat în acest sens: grupul creat în anii 1970 de Claude Bremond, Gérard Genette, Tzvetan Todorov de la Centre de recherches sur les arts et le langage (Centre National de la Recherche Scientifique), care a publicat celebrul număr tematic programatic din revista *Communications* (1966), grupul de la Tel-Aviv din jurul influentei reviste *Poetics Today* și grupul de la Amsterdam School inițiat de Mieke Bal. Ulterior aceste trei grupuri au inițiat acțiuni comune și au intrat în dialog, oferindu-ne toate instrumentele de analiză a textului literar : focalizare, punct de vedere, homo/heterodiegeză, timp și ordine narativă, moduri narrative, tipologii de naratori etc., toate contribuind la o mai bună înțelegere a complexității structurilor narrative. Prin eforturile comune și schimburile

teoretice, cele trei grupuri au reușit să creeze un limbaj comun și să stabilească naratologia ca disciplină centrală în analiza textelor, extinzând ulterior aceste concepte și la alte forme de artă, cum ar fi filmul, fotografia și artele vizuale, ducând așadar la dezvoltarea integrată a naratologiei de azi.

Dincolo de acest rol decisiv pe care l-a avut în crearea unei discipline, Mieke Bal este astăzi un analist cultural de excepție, cu un palmares academic impresionant. Este autoarea a 46 de volume, a sute de studii publicate în cele mai prestigioase reviste din lume în domeniul Științelor Umaniste sau în volume colective, a fost conducătorul de doctorat a peste 80 de cercetători, unii dintre ei deveniți la rândul lor nume importante ale studiilor literare și culturale. Mieke Bal a adus o perspectivă interdisciplinară asupra culturii, literaturii și artelor vizuale, a fost de asemenea un întemeietor și promotor al studiilor de gen, iar astăzi lucrează cu artiști și scrie, într-o cheie critică atât de utilă lumii noastre, despre arta cu substrat politic.

După ce în 2005 Academia Regală de Arte și Științe [Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences] a premiat-o pe Bal, în 2006, după ce University of Chicago Press i-a dedicat un volum care explică principalele concepte introduse de aceasta (*A Mieke Bal Reader*), după ce în 2022-2023, Collège de France i-a oferit o poziție de Chair pentru proiectul 'The Invention of Europe through Languages and Cultures' [Inventarea Europei prin intermediul limbilor și culturilor] prin care Mieke Bal a ținut importante conferințe în Franța, ar putea veni acum și rândul instituției noastre, Universitatea de Vest din Timișoara, de a o aduce în comunitatea noastră prin acordarea acestui prestigios titlu. Recomand așadar călduros acordarea titlului de Doctor Honoris Causa doamnei profesor Mieke Bal și cred că acest titlu o onorează și ne onorează deopotrivă, aducând un asemenea cercetător prestigios în comunitatea noastră academică.

Timișoara,

1.11.2024

Prof. dr. Dumitru Tucan

